

GÜNCEL SANATTA YENİ BİR SÖYLEM: SANATTA FOSİLİZM
A New Discourse in Contemporary Art: Fossilism in Art

Hasan Çağlayan¹

Makale Bilgisi	Özet
<i>Derleme Makalesi</i> <i>Gönderilme:</i> 29 Ocak 2025 <i>Kabul:</i> 20 Şubat 2025 <i>Yayın:</i> 25 Şubat 2025 <i>Anahtar kelimeler:</i> Doku, Fosilizm, Güncel sanat, Petroglif, Resim sanatı	Petroglifler, insanın sanatsal ifadesinin en eski tezahürlerinden birini temsil etmektedir. Geçmişten kalan bu imgeler taş yüzeylere kazınmış ve ruhani inançların, gündelik faaliyetlerin ve kültürel uygulamaların ifade edildiği bir araç olarak hizmet etmiştir. Bu kadim gelenek ile çağdaş sanatsal ifade arasında bir paralellik kurulabilmektedir; sanatçılar çeşitli malzemeler aracılığıyla kişisel ve kolektif ifade yollarını keşfetmeye devam etmektedir. Bu çalışma; fosilizm kavramının güncel sanat eserleri üzerinden yorumlanmasını amaçlamaktadır. Bir ressam gelişim süreci boyunca pek çok gelişmeden etkilenmekte ve sanat yaşamı boyunca edindiği tecrübelerle kendine özgü ifade dilini şekillenmektedir. Yazarın güncel sanat eserlerinde doğa ve insan arasındaki ilişki merkezi bir tema olarak öne çıkmaktadır. Eserlerinde doğaya olan derin bağlılık, net bir şekilde hissedilmektedir. Doğanın güzellikleri ve insanın bu güzellikleri algılama biçimi, çalışmada sunulan sanatsal felsefenin bir parçasını oluşturur. Yazarın eserlerinde doğal renkler ve formlar, insana ait izlerle birleştirilmiştir. Bu yaklaşım “fosilizm” kavramıyla açıklanmaktadır. Çalışmada tanımlanan ‘fosilizm’ kavramı, geçmişin izlerini günümüzle birleştiren bir yaklaşımı temsil eder. Çalışma sonucunda ‘fosilizm’ kavramın geçmişte yapılan kimi eserlerle paralellik gösterdiği ve sanatsal çalışmaların içeriğine katkı sunabileceği düşünülmüştür.
Article Information	Abstract
<i>Review Article</i> <i>Received:</i> January 29, 2025 <i>Accepted:</i> February 20, 2025 <i>Published:</i> February 25, 2025 <i>Keywords:</i> Texture, Fossilism, Contemporary art, Petroglyph, Painting art	Petroglyphs represent one of the oldest manifestations of human artistic expression. These images from the past were engraved on stone surfaces and served as a vehicle for the expression of spiritual beliefs, daily activities and cultural practices. A parallel can be drawn between this ancient tradition and contemporary artistic expression; artists continue to explore personal and collective means of expression through various materials. This study aims to interpret the concept of fossilism through contemporary artworks. A painter is influenced by many developments during his/her development process and his/her unique language of expression is shaped by the experiences he/she has gained throughout his/her artistic life. The relationship between nature and man is a central theme in the author's contemporary artworks. The deep devotion to nature is clearly felt in his works. The beauties of nature and man's perception of these beauties form a part of the artistic philosophy presented in this study. In author's works, natural colours and forms are combined with human traces. This approach is explained with the concept of 'fossilism'. The concept of 'fossilism' defined in the work represents an approach that combines the traces of the past with the present. As a result of the study, it is thought that the concept of 'fossilism' is parallel to some works made in the past and can contribute to the content of artistic works.

Kaynak/Cite: Çağlayan, H. (2025). Güncel sanatta yeni bir söylem: Sanatta fosilizm. *Lokum Sanat ve Tasarım Dergisi*, 3(1), 182-192.

 iThenticate
İntihal / Plagiarism

Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve yayım öncesi intihal taraması yapılmıştır. / This article has been reviewed by at least two reviewers and has been checked for plagiarism before publication.

¹ Bağımsız Araştırmacı/Ressam, antiksanat26@gmail.com, ORCID: 0009-0004-6053-1898

GİRİŞ

Petroglifler, insanlığın en eski sanatsal ifadelerinden birini oluşturur. Atalarımız tarafından taş yüzeylere oyulmuş bu şekiller, ruhani inançları, günlük aktiviteleri ve kültürel pratikleri yansıtmak amacıyla kullanılmıştır. “Petroglif, esas itibarıyla ‘taş üzerine yapılan oyma’ anlamına gelmektedir. Bu kelimeyi karşılamak için Türkiye Türkçesi’nde ‘kaya üstü tasvirler’, ‘kaya üzerine levhalar’, ‘kaya resimleri’, ‘taş oymaları’... gibi kavram işaretleri de kullanılmaktadır” (Alyılmaz, 2004, s.157). “Yunanca petros (taş) ve gliphein (oymak) kelimelerinin birleşiminden oluşan kelime ilk olarak Fransızca’da ‘petroglyphe’ olarak kullanılmıştır” (Kıyar, 2008’den akt. Kahya, 2022). Bu çalışmanın amacı; geçmişten günümüze ulaşan fosiller ve petrogliflerin çağdaş sanat alanındaki yansımalarını incelemek ve yazarın özgün sanatsal çalışmalarına dayanarak ortaya koyduğu ‘fossilizm’ kavramının sanatsal temellerini tartışmaktır.

“Bir devrin iletişim aracı, yazısı olarak nitelendirilen kaya üstü tasvirler, kavramların işaretlenmesi/kalıcılığının sağlanması ve gelecek nesillere aktarılması itibarıyla sosyal ve kültürel açıdan büyük önem taşır” (Mert, 2007, s.233). Petroglifler sıklıkla soyut ya da sembolik olarak nitelendirilir ve modern sanatta gerçekleştirilen sürece benzer şekilde fikirleri, anlatıları ya da duyguları yakalama çabasını temsil eder. İster taş yüzeyde ister tuval üzerinde olsun, kavramları görsel olarak ifade etmek için gösterilen çaba, bu iki sanatsal form arasında temel bir bağlantı kurar. Petroglifler anlam ifade etmek için sıklıkla geometrik desenler, stilize hayvanlar ve insan figürlerini kapsayan soyut ve sembolik imgeler kullanır (Görsel 1).

Görsel 1. Farklı hayvan türlerini gösteren kaya üstü tasvir. Bugut, Moğolistan.

Kaynak: (Alyılmaz, 2004)

Bu sembollerin birçoğu manevi anlamlarla sahiptir, doğal dünyayla bağlantılı ya da ritüel uygulamalarla ilişkilidir. Bu anlamda petroglifler, dünyanın birebir tasvirinden ziyade kavramsal temsiline vurgu yapılan erken bir soyutlama biçimi olarak kabul edilebilir. Bu kadim gelenek ile çağdaş sanatsal ifade arasında bir paralellik kurulabilir; sanatçılar çeşitli malzemeler aracılığıyla kişisel ve kolektif ifade yollarını keşfetmeye devam etmektedir. Resim, heykel, enstalasyon ve dijital sanatı kapsayan bu alan, insanın iletişim kurma, yaratma ve etrafımızdaki dünya üzerinde kalıcı bir iz bırakma yönündeki evrensel dürtüsünü yansıtmaktadır.

Teknikler, malzemeler ve bağlamlar büyük ölçüde farklı olsa da hem petroglifler hem de modern sanat, kültür, kimlik ve etrafımızdaki dünyaya dair içgörüler sunan insani ifade biçimleri olarak düşünülebilir. Çağdaş sanatçılar sıklıkla benzer soyutlama ilkelerinden yararlanır. Soyut dışavurumculuk, minimalizm ve geometrik soyutlama gibi modern akımlar sembolizmi, desenleri ve antik petrogliflere benzer şekilde şekil ve

renklerin duygusal rezonansını vurgular. Örneğin, Wassily Kandinsky, Kazimir Malevich, Jaune Quick-to-See Smith gibi sanatçılar, petroglif sanatında bulunan sembolik dili anımsatan ruhani veya duygusal tepkiler uyandırmak için temsili olmayan formlar ve şekiller kullanmışlardır (Görsel 2).

Görsel 2. Jaune Quick-to-See Smith, Herding, 1985
Kaynak: (URL-1)

Kültürel Kimlik ve Süreklilik

Petrogliflerin, onları yaratan toplumların kültürel kimlikleriyle derinden iç içe olduğu gösterilmiştir. Sıklıkla toprak işaretleri, dini semboller veya tarihi olayların kayıtları olarak işlev görmüşlerdir. Kültürel kimliği ifade etmek için görsel temsilin kullanılması, kişisel, etnik ve ulusal kimliği keşfetmek için güçlü bir araç olarak hizmet etmeye devam eden çağdaş sanatta da devam etmektedir. Örneğin; Amerikan Yerlileri, Avustralya Aborjinleri ve Afrika geleneklerinden gelenler de dahil olmak üzere dünyanın dört bir yanındaki yerli sanatçılar, petrogliflerde bulunan sembolizm de dahil olmak üzere atalarının geleneklerinden ilham alabilirler. İspanyol ressam Pablo Picasso'nun 20. yüzyılın başlarında Paris'teki etnografya müzelerinde gördüğü Afrika maskeleri, onun sanatsal ufkunu genişletmiş ve eserlerinde devrim niteliğinde değişikliklere yol açmıştır (Görsel 3 ve 4). Bu sanatçılar, eski gelenekleri yeniden yorumlamak ve yeni hikayeler anlatmak için resim, heykel, dijital sanat veya karışık medya gibi çağdaş medyayı kullanmaya devam etmekte ve böylece geçmiş ile bugün arasındaki boşluğu doldurmaktadır.

Görsel 3a. Pablo Picasso, Avignonlu Kızlar
Kaynak: (URL-2)

Görsel 3b. Avignonlu Kızlar (Detay)

Görsel 4. Afrika Mbangü Maskesi
Kaynak: (URL-3)

Bu bağlamda çağdaş sanat, eski sembol ve motiflerin çağdaş bağlamlara uyarlandığı petroglif geleneklerinin bir devamı ya da yeniden yorumlanması olarak görülebilir. Bu da geçmiş ve günümüz kültürel ifadeleri arasında bir diyalog yaratır. Petroglifler eski çağlardan beri kullanılan bir görsel iletişim biçimidir. Kaya yüzeylerine kazınmış bu imgeler, mitleri, efsaneleri ve tarihi olayları aktararak hikâyeye anlatımı için bir araç görevi görür. Bir petroglifin anlatı aracı olarak işlevi, sanatsal ve kültürel öneminin merkezi bir yönüdür. Bu anlatı işlevi, ortam ve biçimdeki farklılıklara rağmen, çağdaş sanatın büyük bir kısmında da merkezidir. Örneğin, çağdaş sanat alanında petrogliflerin fotoğraf, performans sanatı ve video sanatı gibi çeşitli biçimlerde kullanıldığını gözlemleyebiliriz. Teknolojik gelişmelere ve çeşitli sanatsal ifadelere rağmen, bir hikâyeye, mesaj veya deneyim iletme temel hedefi sabit kalmaktadır.

Çağdaş sanatçılar sanatsal ifadeyi sıklıkla tarih, bellek ve kültürel mirasa ilişkin temaları keşfetmek için bir araç olarak kullanmaktadır. Bu uygulama, eski bireylerin önemli olayları veya mitleri belgelemek için petroglifleri kullanma biçimiyle benzerlik göstermektedir. Bu kalıcı hikâyeye anlatma kapasitesinin, erken insan topluluklarının yazılı kaya yüzeylerinden çağdaş çağın dinamik enstalasyonlarına ve multimedya kompozisyonlarına kadar uzanan zamansal sınırları aştığı gözlemlenmiştir.

Petroglifler genellikle doğal ortamlarda; uçurumlarda, mağaralarda veya diğer belirgin kaya yüzeylerinde yaratılmıştır ve bu da onların manzarayla doğrudan bağlantılı olduğunu göstermektedir. Doğal dünyayla bu doğrudan ilişki, çağdaş sanatta, özellikle de sanatçıların manzaranın kendisini tuval veya araç olarak kullandıkları arazi sanatı veya çevre sanatı gibi akımlarda da bir temadır. Robert Smithson'ın '*Spiral Jetty*' adlı eseri ya da Andy Goldsworthy'nin geçici heykelleri gibi ünlü arazi sanatı örnekleri, petroglif geleneğine benzer bir toprakla ilişki çağırır (Görsel 5). Her iki durumda da sanatçı oyma, yerleştirme veya tasarım yoluyla toprak ve peyzajla ilişki kuran eserler yaratmak için doğal unsurları kullanır.

Görsel 5. Robert Smithson, *Spiral Jetty*, 1970

Kaynak: (URL-4)

Petroglifler geleneksel olarak keski, çekiç ve hatta aşındırıcılar gibi temel aletler kullanılarak yaratılırken, bunların oluşturulması muazzam bir beceri ve ustalık gerektirmiştir. Benzer şekilde, çağdaş sanatçılar da sanatsal ifadenin sınırlarını zorlamak için sıklıkla yeni malzemeler ve teknikler denemektedir. Örneğin Julie Mehretu gibi sanatçılar soyut semboller ve geometrik işaretler kullanarak antik kaya sanatında bulunan işaret türlerini yansıtan büyük ölçekli eserler yaratmaktadır. Chris Ofili ve Mark Bradford

gibi diğer sanatçılar ise tarihi ve yerli uygulamalardan yararlanarak derin kültürel öneme sahip malzemeleri bir araya getirmektedir (Görsel 6).

Görsel 6. Mark Bradford, Fire Fire, Tuval üzeri karışık teknik,
687.7×346.7 cm, 2021
Kaynak: (URL-5)

Buna ek olarak, dijital ortamda çalışan çağdaş sanatçılar genellikle teknolojinin mekân, kimlik ve sembollerle etkileşim kurmanın yeni yollarını nasıl yaratabileceğini keşfetmekte ve tıpkı petrogliflerin kaya gravürleriyle yaptığı gibi, insanların sanat yoluyla anlam aktarma dürtüsünü sürdürmektedir.

SANATTA FOSİLİZM: FOSİLİST ESERLERİN YORUMU

Çalışmanın bu bölümünde; yazarın özgün sanatsal çalışmalarına dayanarak ortaya koyduğu ‘fossilizm’ kavramının sanatsal temellerini aktarılmıştır. Bu bağlamda; sanatsal duygu aktarımının doğrudan gerçekleşmesini sağlamak ve birey bakış açısını açıkça ortaya koymak amacıyla, devam eden paragraflarda ağırlıklı olarak birincil tekil şahıs ifadelerinin kullanımı tercih edilmiştir.

Bir ressam gelişim süreci boyunca pek çok gelişmeden etkilenmekte ve sanat yaşamı boyunca edindiği tecrübelerle kendine özgü ifade dilini şekillendirmektedir. “Bireyin sanatsal üretim sürecinde özgünlüğü sağlayabilmesi gerek ulusal gerekse evrensel değerler hakkında bilgi sahibi olmasına ve çevresinde gerçekleşen olayların farkına varmasına bağlıdır. Bireyin çevresiyle ilişkisi bireysel tutumunu geliştiren, içerik ve konu bağlamında özgün eserler üretmesini sağlayan önemli bir unsur olarak düşünülebilir” (Çağlayan, 2020, s.438).

Yazar, sanatta fossilizm söylemini ortaya çıkışını kendi ifadeleriyle şu şekilde aktarmaktadır: “Bu kavramı ortaya koymak uzun yıllar süren bir birikimi gerekli kıldı. 1970’lerin sonunda başlayan sanat eğitimi süreci ile sanatsal gelişimim şekillenmeye başladı. Öğrencilik yılları ve sonrasındaki erken dönemde, resim sanatında pek çok örneği görülebilen portre, natüromort, peyzaj vb. resim türlerinde yüzlerce eser ürettim. Disiplinli çalışma alışkanlığı, meraklı kişiliğim ve gözlem becerilerim sayesinde pek çok yeni malzeme tekniği 1990’lı yılların sonuna kadar sürekli deneyerek sanatsal üslubumu geliştirdim. Ahşap kaplamalardan kadife kumaşlara, transfer tekniklerinden bilgisayar teknolojilerine kadar pek çok teknik ve malzemeyi sanatsal çalışmalarımda deneyimledikten sonra fossilist anlayışın ilk izlerini 2000’li yılların başında eserlerime yansıtmaya başladım. Araştırmalarım sırasında fosiller, mağara resimleri ve Orta Asya kaya resimlerini inceleyerek, bu türlerin özelliklerini sigrafitto ve fresko teknikleriyle

birleştirerek kendime özgü tarzımı oluşturdum. Malzeme bilgisi ve teknik beceriyi geliştiren denemelerin yanında sayısız kitap ve makaleyi okuyarak resim sanatının felsefi ve kuramsal bilgilerini edindim. Sanat tarihi, estetik, mitoloji, din ve sosyoloji başta olmak üzere kuramsal yönümü geliştirmek için incelediğim literatürde bir süre sonra hep aynı kavramın beni heyecanlandığı fark ettim. Doğala ulaşma çabam, doğayı daha yakından tanımam gerektiği konusunda beni teşvik etti. İnsanın doğa ile ilişkisi ve doğa karşısındaki durumu bir süre sonra sanatsal çalışmalarımın merkezinde yer almaya başladı. Güncel sanat eserlerimde doğa ve insan arasındaki ilişki ana tema olarak çıkmakta; güncel toplumsal olaylar, savaşlar, göçler, afetler eserlerimde estetik kaygılarla birleşerek geleceğe ulaşan birer belgeye dönüşmektedir (Görsel 7). Doğaya olan derin bağlılığım, eserlerimde net bir şekilde hissedilmektedir. Doğanın güzellikleri ve insanın bu güzellikleri algılama biçimi, sanatsal felsefemin bir parçasını oluşturmaktadır.”

Görsel 7. Sesimi Duyan Var Mı? 60x120cm, Tuval üzeri karışık teknik, 2022

Kaynak: (Yazar arşivi)

Şişginoğlu (2022, s.116) bu durumu şu ifadelerle tanımlamaktadır: “Hasan Çağlayan yok olan yaşamın sırrını yine doğada gören sanatçılarımızdan biri. Doğa ile ilişkisinde ‘tutkuya dayanan sevgi-korumaya dayanan saygı’ hemen hissedilir. Yaşamın başlangıç ve bitiş öyküsünün doğadaki en çarpıcı kanıtı fosillerdir.” İlgili eserlerde doğal renkler ve formlar, insana ait izlerle birleştirilmiştir. Bu akım, “fosilizm” olarak adlandırılmaktadır (Görsel 8).

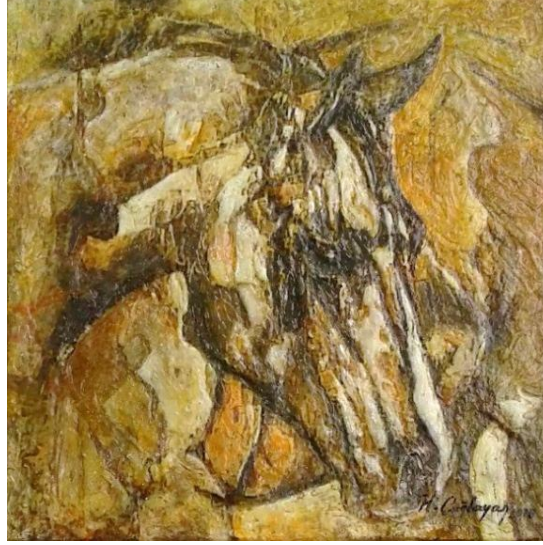

Görsel 8. Tarih-öncesi Dönem Balık Fosili

Kaynak: (URL-9)

Kaya yüzeylerindeki petrogliflerin yalın ama derinlikli anlatımı bu bölümde incelenen resimlerin tematik yapısını oluşturmaktadır. Bu temaya uygun oluşturulan imgeleri en iyi anlatabilmenin yolunu onları ‘fosilleştirmektedir’. Biçimsel yapıyı oluşturan

figürleri farklı katmanlarla taş-kaya yüzeylerindeki dokuların arasına gizleyerek tuval yüzeyi üzerinde artistik fosilleşme süreci yaratılmış olur (Görsel 9). Taşın dokularına önem vererek akrilik ve şeffaf boyalarla biçimlenen konular yalnızca biçimsel özellikleriyle fosillere benzemekle kalmamakta, aynı zamanda içerikle de yazara özgü doğa felsefesine dikkat çekmektedir.

Görsel 9. At portresi, 25x25 cm, Tuval üzerine karışık teknik, 2018

Kaynak: (Yazar arşivi)

Bu noktada yazarın kendi ifadesiyle aktardığı bilgiler önemlidir: “Benim için ‘fosilizm’ kavramı, geçmişin izlerini günümüzle birleştiren bir yaklaşımı temsil etmektedir. Fosiller, doğanın milyonlarca yıl önceki hallerini günümüze taşımakta ve eserlerim bu kavramı modern yaşamın izleriyle harmanlamaktadır. Eserlerimde fosillerin şekilleri ve formları, günümüz insanının izleriyle bir araya gelmekte; renk ve doku eserin anlamını derinleştirmektedir. Doğal tonlar ve dokular, doğanın sadeliğini ve güzelliğini yansıtmakta; aynı zamanda şeffaf ve akrilik boyaların kullanımı eserin yüzeyine bir derinlik ve çok katmanlılık katmaktadır” (Görsel 10).

Görsel 10. Yitip Giden Bedenler Serisinden-5, 60x60cm, Tuval üzeri karışık teknik, 2024

Kaynak: (Yazar arşivi)

Bu teknik uygulanırken ilk aşamada tuval üzerine çeşitli maddeler kullanarak harc hazırlanır ve bununla çalışma yüzeyini 4-5 mm kalınlığa ulaşıncaya kadar kaplanır. Malzemenin kurummasını takiben modeli oluşturan çizim, tıpkı sigrafitto tekniğinde olduğu gibi kazıyarak yüzeye çizilir. Tasarımın özelliğine göre çukurlaştırarak veya yükseltme yaparak boyamaya geçilir. Boyama aşaması bu aşamada oldukça önemlidir. Çünkü bu aşamada; hem taşın içinde var olan doğal renkleri aktarmak hem de yüzeyin pürüzlü dokusunu boyayla doldurarak deforme etmemek gerekir. İnce katmalar halinde transparan boya ile aşamalar halinde boyamak sürecin ustalık gerektiren bölümünü oluşturur (Görsel 11).

Görsel 11. Deli Rüzgar, 60x120 cm, Tuval üzeri karışık teknik, 2022
Kaynak: Yazar arşivi

Sanatta fosilizm, geleceğin fosillerini oluşturma sürecidir. Nasıl ki doğa milyonlarca yıl öncesine ait gerçekleri koruyarak günümüze ulaştırıyorsa, fosilist sanat da güncel yaşamın gerçeklerini geleceğe ulaştıracak belgelerdir. “Doğadaki tüm canlılar doğar, büyür, yaşar, ölür ve fosilleşirler. Ölüm ile sadece fiziksel yapıları değişir. Kimyasal kalıntıları değişmez. Bunlar bazen kömür olarak, bazen petrol olarak, bazen de taş olarak (Pompei kasabası kalıntıları gibi) geri dönerler. Çağlayan’ın resimleri de bu kalıntıların bir çeşit yansıması sayılır” (Süle, 2020, s.35).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Petroglifler ve çağdaş sanat arasındaki ilişki bir süreklilik ve değişim ilişkisidir. Her ikisi de kültürel kimliği, ruhani inançları ve insan deneyimini ifade etmek için semboller, soyutlama ve hikâye anlatımı kullanarak görsel dil aracılığıyla iletişim kurma arzusunu temsil eder. Biçimler ve araçlar değişmiş olsa da insanları geçmişe, çevreye ve birbirine bağlayan sanatı yaratmaya yönelik temel dürtü zamansız kalmaya devam etmektedir. Çağdaş sanatçılar, petroglif sanatının mirasını yeniden yorumlamak ve kutlamak için yeni yollar bularak eski geleneklerle ilişki kurmaya devam etmekte ve günümüz dünyasında kalıcı olmasını sağlamaktadır. Çağlayan; sanatı sadece ‘bedensel jestüel veya kavramsal bir eylem düzeyine indirgmeden’ kendi estetik önermesini aktüel konuların toplumsal mesajları ile kodlayarak toplumsal estetik dönüşüme katkı sunmaktadır (Şişginoğlu, 2022, s.118).

Son yıllarda, çağdaş sanatçılar kültürel kökleriyle yeniden bağlantı kurmaya veya eski sembollerin içerdiği anlamları keşfetmeye çalıştıkça, petroglifler de dahil olmak üzere geleneksel sanat formlarına olan ilgi yeniden canlanmaktadır. “Hasan Çağlayan, kendi kurgusu içerisinde, figürleri mükemmel bir şekilde doğal taş dokularıyla birleştirdiğini ve resimlerine bakan izleyicilerin gerçek bir taş olmadığını dokunmadan

anlayamadıklarını ifade etmektedir. Bu durum sanatçının resimlerinin izleyicilerin aklında kalmasını daha etkili kılmaktadır” (Süle, 2020, s.28). Bu yeniden canlanmanın, kültürel mirası modern bir bağlamda yorumlarken koruma arzusuyla bağlantılı olduğu düşünülebilir. Geleceğin genç sanatçıları fosillerin veya petrogliflerin bulunduğu yerlere seyahat edebilir, onları inceleyebilir ve biçimlerini ya da anlamlarını kendi çalışmalarına dahil edebilirler. Hatta bazıları petroglifleri oyma ya da kazıma gibi tekniklerle işleyerek bu eski uygulamalara saygı duruşunda bulunan yeni eserler yaratabilir.

Etik İlkeler

Sanatsal bir bakış açısını ortaya koyan bu çalışmada etik kurul izni gerekmemektedir.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Çalışma tek yazar tarafından hazırlanmıştır.

Çatışma Beyanı

Bu çalışma kapsamında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

- Alyılmaz, C. (2004). Petroglifler (Kaya üstü tasvirler). *Journal of Turkic Civilization Studies*, 1(1), 157-163.
- Çağlayan, E. (2020). Resim atölye derslerinde üretilen özgün çalışmalarda konu seçimine etki eden etmenlerin öğrenci görüşleri bağlamında incelenmesi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 10(1), 432-454.
- Kahya, E. (2022). Türk kültür coğrafyasının prehistorik izleri; petroglifler. *Fenerbahçe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(2), 431-447.
- Mert, O. (2007). Kemaliye’de eski Türk izleri: Dilli vadisindeki petroglif ve damgalar. *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 34, 233-254.
- Süle, E. (2020). *Paleolitik dönem resim sanatının günümüz resim sanatına yansımaları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi.
- Şişginoğlu, K. (2022). Hasan Çağlayan resimlerinde modern fresko ve artistik fosilizm. *Sanatım Dergisi*, Nisan-Mayıs-Haziran, 116-118.
- URL-6 Hasan Çağlayan. <https://www.artsonlinegallery.com/artist/hasan-caglayan/> adresinden 18 Eylül 2024 tarihinde alınmıştır.
- URL-7 Hasan Çağlayan. <https://www.galerisoyut.com.tr/sanaticilar/336/hasan-caglayan> adresinden 18 Eylül 2024 tarihinde alınmıştır.
- URL-8 Taş tozuyla sanatı yeniden yorumluyor. (2024, Temmuz 16). *Çanakkale Olay Gazetesi*, s. 2. <https://canakkaleolay.com/haber/tas-tozuyla-sanati-yeniden-yorumluyor-67065> adresinden 19 Eylül 2024 tarihinde alınmıştır.

Görsel Kaynakça

Görsel 1. Alyılmaz, C. (2004). Petroglifler (Kaya üstü tasvirler). *Journal of Turkic Civilization Studies*, 1(1), 157-163.

URL-1 Herding. https://www.fronterad.com/wp-content/uploads/2023/09/Herding_WP-696x548.jpg adresinden 26 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

URL-2 Avignonlu Kızlar. <https://www.artchive.com/artwork/les-demoiselles-davignon-pablo-picasso-1907/> adresinden 26 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

URL-3 Mbangu Maskesi. https://ha.wikipedia.org/wiki/Fayil:Mbangu_mask_-_Central_Pende,_Southern_Bandundu,_DRC_-_Royal_Museum_for_Central_Africa_-_DSC06657.JPG adresinden 26 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

URL-4 Spiral Jetty.

https://holtsmithsonfoundation.org/sites/default/files/styles/fullscreen_2048_x_y_/public/2020-02/Smithson-Spiral_Jetty-Gorgoni-02-2048w.jpg?itok=EUzx8Fb8 adresinden 26 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

URL-5 Fire Fire. <https://gothamtogo.com/wp-content/uploads/2023/03/unnamed-1-3.jpg>

URL-9 Tarih-öncesi Dönem Balık Fosili. <https://www.americanoceans.org/wp-content/uploads/2023/10/prehistoric-fish-fossil-scaled.jpeg> adresinden 26 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Petroglyphs represent one of the oldest manifestations of human artistic expression. These ancestral images were carved on stone surfaces and served as a vehicle for the expression of spiritual beliefs, daily activities and cultural practices. Petroglyph essentially means ‘carving on stone’. In Turkish, the term is also used to refer to ‘depictions on rocks’, ‘plates on rocks’, ‘rock paintings’, ‘stone carvings’, etc. Petroglyphs are often characterized as abstract or symbolic and represent an attempt to capture ideas, narratives or emotions, similar to the process undertaken in modern art. The endeavour to visually express concepts, whether on a stone surface or on canvas, establishes a fundamental link between these two artistic forms. Putting forward the discourse of fossilism in art required many years of accumulation. My artistic development began to take shape with the art education process that started at the end of the 1970s. During my student years and in my early work, I produced hundreds of works in the genres of portrait, still life, landscape, etc., of which we can see many examples in the art of painting. Thanks to my disciplined working habits, curious personality and observation skills, I developed my artistic style by constantly experimenting with many new material techniques until the end of the 1990s. After experiencing many techniques and materials from wood coatings to velvet fabrics, from transfer techniques to computer technologies in my artistic works, I started to reflect the first traces of the fossilist understanding in my works in the early 2000s. During my research, I studied fossils, cave paintings and Central Asian rock paintings and created my own unique style by combining the characteristics of these species with sgraffito and fresco techniques. After a while, the relationship of man with nature and his situation in front of nature began to take place at the centre of my artistic works. In my contemporary artwork, the relationship between nature and human beings stands out as the main theme. Current social events,

wars, migrations and disasters combine with aesthetic concerns in my works and turn into documents that reach the future.

Method

The aim of this study is to examine the reflections of fossils and petroglyphs from the past to the present in the field of contemporary art and to discuss the artistic foundations of the concept of 'fossilism', which the author puts forward based on his original artistic works. In the study, figurative and content analyses of the works related to the concept of fossilism were made. The simple but profound expression of petroglyphs on rock surfaces constitutes the thematic structure of my paintings. I found the best way to express the images I created in accordance with this theme by 'fossilising' them. I created an artistic fossilisation process on the canvas surface by hiding the figures that make up the formal structure between the textures on the stone-rock surfaces with different layers.

Findings

The subjects I made with acrylic and transparent paint by giving importance to the textures of the stone not only resemble fossils with their formal features but also draw attention to my personal philosophy of nature with content. Fossilism in art is the process of creating the fossils of the future. Just as nature preserves the facts of millions of years ago and brings them to the present day, fossilist art is a document that will bring the facts of contemporary life to the future.

Conclusion and Discussion

The relationship between petroglyphs and contemporary art is one of continuity and change. Both represent cultural identity, spiritual beliefs and the desire to communicate through visual language, using symbols, abstraction and storytelling to express the human experience. While the forms and tools have changed, the fundamental impulse to create art that connects us to our past, our environment and each other remains timeless. Contemporary artists continue to engage with ancient traditions by finding new ways to reinterpret and celebrate the legacy of petroglyphic art, ensuring its endurance in today's world. In recent years, there has been a resurgence of interest in traditional art forms, including petroglyphs, as contemporary artists seek to reconnect with their cultural roots or explore the meanings contained within ancient symbols. Hasan Çağlayan, who perfectly combines figures with natural stone textures within his own fiction, states that the viewers looking at his paintings cannot realise that it is not a real stone without touching it. This situation makes the artist's paintings more effective in the minds of the viewers.